

1897

Euskal-itz jostaldien Batzarrea

(Euskal-festen XVI-garren urtea)

PAKEAREN ONTASUNAK

*Pakea da zerua.***Aipamen onragarria Oyarzunen irabazitako moldaera**

I

.
 Eta gudatzen dirade nola
 Leoi zauritu mintsuak,
 Dana guziya kiskaldu nayan
 Koaje biziz sutuak:
 Mendi gañetan, bordan, zelayan
 Utzirik odol putzuak,
 Danak ausardiz, jazar lekura
 Elkarren kontra, itsuak...
 Españiako semeak dira
 Orlako koajetsuak.

Nola chingarrak sututzen duen
 Ichekitzean argaya
 Zanja zuloan, alatsu batek
 Bestea urratu naya,

Burniz bota du bere oñetan
 Izan dubenean gaya,
 Ubeltasunak eta odolak
 Ezkutatua etsaya...
 ¡Ai! ezagutu duben artean
 Zala beraren anaya.

Egite triste arri begira
 Arpegiya estalirik,
 Eta gerraren izen mintsua
 Izuz madarikaturik:
 Penak ain gogor, aifñ indarrean
 Eztu zatitu biyotzik:
 Lenaz jazarran ichumendua,
 Oraiñ eziñ egiñ itzik...
 ¡Anaya laja zuen ezkeru
 Zanja zuloan illotzik!

.

II

Udaberriko aizecho bigun
Mintsuen sendatzallea,
Pozkiroz bizi diraden chori
Librien laguntzallea,
Eman zadazu kanta dezadan,
Ekatzu argi bidea;
Goitu dezadan eskatzen dizut
Anima pozez betea,
Azaldutzeko ¿zer ederra dan!
Miragarrizko pakea.

¡Nik baneukazki aita lenenen
Izkuntza gozo legunak!
¡Nik baneukazki euskal jakintsu
Argitsu ayek lagunak!
Kantuz goitutzen arrats luzeak,
Kantuz goitutzen egunak,
¡Nik igaroko nituke pozez
Autseyaz odei illunak,
Mundu guzira zabal dutzeko
Dituzun aunditasunak!

Iparraldera igeska joango
Lirake odei nabarrak,
Ez lirake, ez, kontra jarriko
Turmoi ta kazkarabarrak;
Zu illuntzeko ez dira diña
Dana guziyen indarrak;
Ezdira diña, arrats beltzeko
Aize gogorren jazarrak,
Zeren ipintzen zaituen dizdiz
Zeru altuko izarrak.

Arrano abill begi zorrotzen
Modura egaaturikan,
Zeruetara igarotuz

Odeyak urraturikan,
¡Nork lezakean kantatu zure
Aunditasunak andikan,
Eguzkiyaren argi bizira
Ojuaz biyotzetikan :
«¡Ezer ezdala pakea beziñ
Ezer, ederragorikan!»

¿Zer da lurrean konparatzeko
Argiya bezin oberik?
¿Zer da zeruan eguzkiyaren
Musua beziñ ederrik?
Biyak munduan aiñ pozgarriyak,
Aiñ goitandiyak izanik,
Bedeinkatzen dan pake santuen
Azkengabeko doairik,
Ez dakit biyak berdiñdutzeko
Diña diraden oraindik.

Maite zaituzte pozkiro aundiz
Artzayak mendi goyetan;
Maite zaituzte egaztichoak
Borda ta baso beltzetan;
Maite zaituzte iturrichoak,
Maite saroi, zelayetan,
Chabolan eta baserrichoan,
Ibar churi garbiyetan,
Itsaso zabal urdiñian ta
Diraden leku danetan.

¡Pake santua! zeru goyetan
Tronpeta luzien bozaz,
Mirariturik uzten dituzu
Zure egite bakoitzaz:
Laño churiyak itzultzen dira
Ariñ ingurutik lotsaz,
Eta gizonak kontatzen dute
Lurra jartzen dala pozaz,

Nekazariya ikusitzean
Porrokatutzen bostortzaz.

Kiskaltzen ditu gerra gogorrak
Soroak eta basoak,
Izuz beterik eskasten dira
Nekazariyen besoak:
Eguzkiyare penaturikan
Illundutzen du lausoak:
Bazter guziyak naiz ala egon
Porrokatuak, sutuak,
Alchatzen ditu denak aingeru
Pakezkuen itz gozuak.

Ama on batek gerratik jiran
Bere semea echean,
Egongo zana berri bat gabe
Gutziz denbora luzean,
Jaungoikoari milla graziyak
Malkoz eman ondorean,
Eta semea ikusirikan
Bere biyotzen aurrean,
¡Zer pozez amak laztantzen duen
Pakearen izenean!

Ezta entzuten mendi gañetan
Gudariaren ojurik;
Ezta etzuten dunbots otsikan;
Ezta balaren chisturik,
Pakeak dauzka saroi zelayak
Lora politez jantzirik,
Errekachoak far antzan doaz
Ariñ, kontentuz beterik....
Guziya dago galaiturikan,
Guziyak daude pozturik.

Orregatikan ojukatzen da
Gozoz zeruetatikan;

Zantzo irrintzi pozgarritsuan
Mendiyan tontorretikan;
Artzai paketsu gaitzik gabeak
Kontentu chabolatikan,
¡Eta nola ez, otsareori
Atera biyotzetikan
Munduan ezer ez baldiñ bada
Zoragarriyagorikan?

Mendi gañean agertutzean
Eguzki zerukoyori,
Chori chikiyak osto azpitik
Asitzen dira kantari;
Agur egiñaz egun berriko
Aizecho pozgarriyari,
Baratz loratsu galayari ta
Menda inozenteari,
Erriyo, ibai geldiyari ta
Pake maitagarriyari.

Pakea nai du itsas gizonak,
Pakea nekazariyak,
Pakea gerra-zaleak eta
Beraren agintariyak;
Pakea nai du almentsuak¹ ta
Pakea eskalariyak,
Mendiyetako pizti gaiztoak,
Chori jostallu chikiyak,
Goitandi eta menderatuak,
Pakea mundu guziyak.

Zu gabetanik argitutzen da
Eguna ere tristea:
Zu gabetanik ezta ikusten
Choriya pozez betea;
Zu gabetanik atsekabeak,

(1) Poderoso.

Zu gabetanik nekea,
Zoriona chit laburra eta
Zorigaiztoa luzea,
Zu gabetanik mingarriya da
Munduan bizitutzea.

Zuregatikan kantatutzen du
Zugaztiyeta choriyak,
Zuregatikan uriztatutzen
Dirade lora garbiyak;
Indartzen dira arbol tantayak,
Baratzak eta saroyak;
Zu onratzeko kantatutzen du
Itz neurritzalle goitiyak,
Errekachoak, ibai zabalak
Eta iturri chikiyak.

Zure izena bedeinkatzen da
Gurutzearen oñean:

Zure izena pregoitzen dute
Itsas zabal urdiñean:
Atsegindurik ipindutzen da
Lekurik altuenean,
Ain maiterikan, aĩñ otseztirik
Nik eziñ esan añean,
Mundurik mundu damurik gabe
Gauza guziyen gañean.

¡Ain da ederra! ¡Zeñek eztu nai
Egon beraren urrean!
Nola choriyak egoten diran
Kabi chikiyen aurrean,
Ala goitutzen dute kantetan
Kalian ta ibarrean,
Eta pozturik kantatzen dute
Fedetsu ta indarrean,
«Zeru altuan Jaungoikoa ta
Pake Santua lurrean.»

VICTORIANO IRAOLA.

